

Opgave 4 – Aarde: Ontstaan van een 'tor' of wolzak

Bestudeer de bronnen 1 tot en met 3 uit het bronnenboekje die bij deze opgave horen.

Gebruik de bronnen 1 en 2.

De Devil's Marbles is een beroemde granietformatie in de buurt van Tennant Creek in Australië. De afgeronde blokken van de Devil's Marbles zijn het resultaat van langdurige chemische en mechanische verwerking. Bron 2 laat het ontstaan van zo'n 'tor' of wolzak zien.

- 1p **14** In welke fase, A, B, C of D, heeft vooral chemische verwerking plaatsgevonden?

Gebruik bron 2.

Vóórdat de verweringsprocessen begonnen die tot het ontstaan van de Devil's Marbles hebben geleid, hebben andere natuurlijke processen plaatsgevonden die ook van belang zijn geweest voor de vorming ervan.

- 2p **15** Welk **endogeen** en welk **exogeen** proces dat je uit bron 2 kunt afleiden, is noodzakelijk geweest voor de vorming van de Devil's Marbles?

Chemische verwerking vindt onder andere klimatologische omstandigheden plaats dan mechanische verwerking.

- 2p **16** Welk klimaat heeft het gebied nu?
Welk klimaat moet er zijn geweest toen er veel chemische verwerking was?

Gebruik bron 3.

De bron laat het recente resultaat van verwerking van de Devil's Marbles zien.

- 2p **17** Beschrijf hoe de weersomstandigheden in het gebied van de Devil's Marbles tot dit resultaat hebben geleid.

Opgave 4 – Aarde: Ontstaan van een 'tor' of wolzak

bron 1

De Devil's Marbles: ontstaan van een 'tor' of wolzak

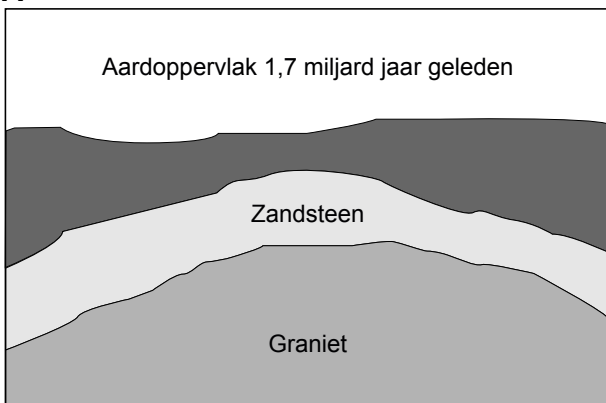
De grootste blokken hebben een doorsnede van enkele meters.

bron: <http://image02.webshots.com>

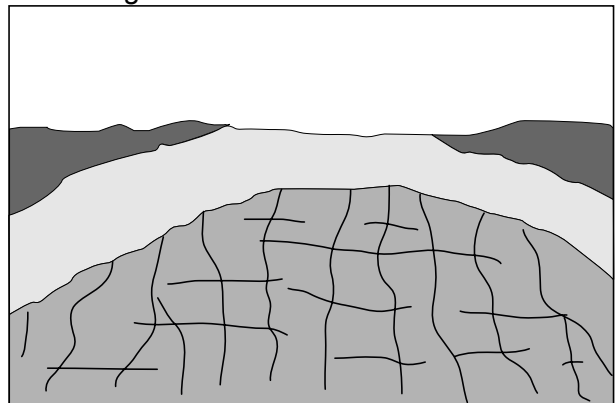
bron 2

Het ontstaan van een 'tor' of wolzak

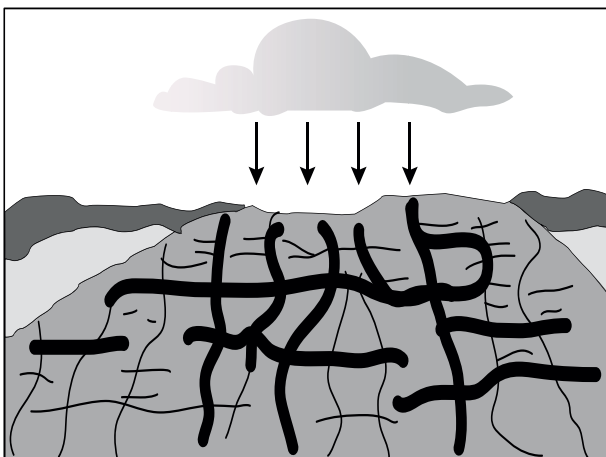
A

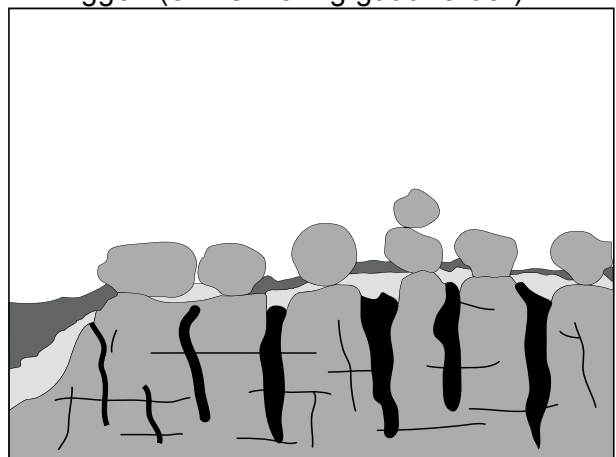
B Het graniet scheurt

C

D Door erosie komen rotsblokken vrij te liggen (en verweering gaat verder)

vrij naar: <http://upload.wikimedia.org>

bron 3

Recente verwerking van de Devil's Marbles

bron: <http://image06.webshots.com>

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.